

minister afgav, og det, jeg for et Par Dage siden fremhævede. Jeg troer, at disse Erklæring i det Væsentlige stemme overeens. Netop de Love, som han særlig har fremhævet, nemlig Loven om Hartkornets Egalisering, Huusmandsloven, Loven om Hovoriets Afløsning, ere alt forelagte Rigsdagen. Derimod har han udtalt sig paa en anden Maade om Fæstefløsningen og Afløsningen af de reelle Byrder. De herom udarbejdede Forslag ere blevne forelagte den nedsatte Landbocommission, men denne kom ikke herom til noget samstemmende Resultat, og Sagen staaer saaledes forsaavidt i det Væsentlige i samme Stand som i Maret 1848.

Af hvor stor Vigtighed Communalforfatningen er, troer jeg, har fundet megen Anerkendelse her i Salen; dette Forholds Ordning ligger Ingen varmere paa Hjertet end Regjeringen, og, naar Regjeringen ikke har forelagt nærværende Rigsdag et Lovudkast herom, ligger Grunden dertil væsentligst i Omhuen for at tilvejebringe et tilfredsstillende Forslag, saaledes som ogsaa af en æret Taler igaar antydet.

Jeg skal tillade mig et Par Ord om de under nærværende Sag opstaaede Spørgsmaal, der berøre Communalforholdene, navnlig om §§ 13 og 18, det vil sige den nærværende § 13 og den gamle § 18. I denne Anledning maa jeg bemærke, at den Forandring, som er foregaaet, ingenlunde er til Fordeel for de store Eiendomme — idetmindste er den ikke foretagen i det Diemed. Det var netop den gamle § 18, som gik ud paa at beskytte de større Eiendomme, idet der ved den blev bestemt, at, hvad de havde over Forholdet af 8 Lønder Hartkorn, skulde der ikke tages Hensyn til. Jeg troer, at det var rettere, at henhøre dette Forhold under de almindelige Lovbestemmelser om Friksørsler. Thi, som det er antydet i Collegialtidenden, i Motiverne til Anordningen om Friksørsler, er derved taget Hensyn til, at en Parcelist ikke let kan leie Heste, for at udføre Kjørsler in natura, og, at der derfor maa sees hen til Hesteholdet. Hvad angaaer Spørgsmaalet, om det skulde være det gamle eller det nye Amtsraad, som vilde komme til at decidere Spørgsmaal, som kunde reises i Anledning af denne Lov, da vil det vistnok i de fleste Til-

fælde blive det nye Raad, som endelig vil komme til at afgjøre disse Spørgsmaal; thi det er kun ligeoverfor Ministeriet, at den endelige Afgjorelse er henlagt til Amtsraadet, hvorimod der Intet er til Hinder for at forelægge Afgjorelser af de ældre Amtsraad for de nye Raad med yderligere Begrundelse, hvis de nye Raad ikke skulde være oprettede, naar Spørgsmaalene først maatte fremkomme.

Formanden: Maafee jeg turde gøre den ærede Minister opmærksom paa, at de enkelte Paragrapher ikke for Tiden foreligge til Behandling.

Indenrigsministeren: Det var ogsaa min Hensigt at vende tilbage til den Anskuelse, som jeg troer er den væsentlige i denne Sag, nemlig, at man nu skal gøre det Modsatte af hvad man gjorde i 1682, at vi skulle søge at fjerne det Godsbegreb, som dengang gjorde sig gjældende, og at man til Forholdets Ordning skal indrømme en passende Erstatning, hvis sande Størrelse bedst bedømmes efter Bøderlagets Priis. paa den Tid, det kan bringes paa Markedet. Herpaa vil den finantzielle Ordning af Sagen udøve stor Indflydelse, og vil der ved denne maafee ogsaa kunne tages yderligere Hensyn til Panthavernes Lary, men ved disse Spørgsmaal skal jeg ikke opholde mig, da de kunne ansees at henhøre til Sagens Detail.

L. Skau: Jeg skal blot tillade mig at udtale, at naar den ærede Indenrigsminister synes at staae i den Formening, at Lehuenes Frihartkorn har samme Krav paa Erstatning, som det øvrige frie Hartkorn, kan jeg deri ingenlunde være enig med ham. Det forekommer mig, at det er en personlig Ret, eller rettere sagt, en personlig Forret, som er knyttet til Adel, Rang og Titel, og derfor maa være ophævet ved Grundlovens § 97. Forresten skal jeg saa meget hellere følge den af den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg Amts 2det District (M. Drevsen) stillede Opfordring til at renoncere paa Ordet, som den ærede Rigsdagsmand for Ringkjøbing Amts 3die District (Damgaard) i det Væsentlige har udtalt, hvad jeg havde at sige.

Formanden: Jeg maa gjentage den Bemærkning, at de specielle Spørgsmaal ikke un-